

UNDERDÅNIGT BETÄNKANDE OCH FÖRSLAG

ANGÅENDE

LÖNEREGLERING M. M.

FÖR

MYNT- och KONTROLLVERKEN,

AFGIFVET DEN 30 DECEMBER 1875

AF

I NÅDER FÖRORDNADE KOMITERADE.

STOCKHOLM,
ISAAC MARCUS' BOKTRYCKERI-AKTIEBOLAG.
1876.

Stormäktigste, Allernådigste Konung!

Den af Eders Kongl. Maj:t i nåder tillsatta komitén för afgifvande af utlåtande och förslag rörande reglering af de förvaltande embetsverkens och myndigheternas löneförhållanden m. m., hvilken, sedan ytterligare två af dess medlemmar på begäran blifvit entledigade från det dem lemnade uppdraget, genom Eders Kongl. Maj:ts den 12 sistl. November fattade beslut erhållit en i viss mån förändrad sammansättning med särskildt afseende derå,

att frågan om **Mynt-** och **Kontrollverkens** reglering närmast borde blifva föremål för komiténs handläggning, får nu för Eders Kongl. Maj:t i underdånighet framlägga resultaten af sina arbeten beträffande nämnda verk.

*Nuvarande
reglemen-
tariska före-
skrifter för
Mynt- och
Kontroll-
verken.*

Det för Myntverket gällande reglementet är utfärdadt den 30 April 1836; och är enligt samma reglemente verkets uppgift att, med uteslutande rätt, förmynta guld, silfver och koppar samt slå medaljer och jettoner. Kontrollverket, för hvilket instruktion jemväl nyssnämde dag fastställdes, är inrättadt för probering och kontrollstämpling af guld-, silfver- och tennarbeten, som i riket tillverkas eller från utrikes ort införas, för att här försäljas. Närmaste inseendet öfver begge dessa verk utöfvas af en öfverdirektör såsom chef, men öfverstyrelsen öfver desamma tillhör, på sätt Kongl. brefvet den 10 Augusti 1838 stadgar, Statskontoret, hvarest öfverdirektören såsom ledamot föredrager och deltagar i besluten om verken rörande ärenden. I sin egenskap af styresman för verken eger likväl öfverdirektören, oberoende af Statskontoret, beslutande rätt i allt hvad som angår verkens drift och underhåll, allmänna hushållningen och ordningen dervid samt dispositionsrätten öfver verkens penninganslag äfvensom öfver de genom myntskatten och präglingen af skiljemynt uppstående inkomster samt af expensmedlen för Kontrollverket. Tjenstemannapersonalen i öfrigt utgöres enligt stat, vid *Myntverket*, af en myntmästare, som åligger att besörja all myntning eller prägling af guld, silfver och brons, äfvensom skedning och testning af de ädla metallerna, då sådant erfordras, en kamererare, hvilken för så väl Mynt- som Kontrollverket bestrider kassörs- och redogörarebefattningen; en mynt- och bergsproberare med åliggande att undersöka halten af allt till myntet inkommande guld och silfver äfvensom tillmyntningssmältningar och färdigt mynt; en myntgravör och en elev hos myntgravören; samt vid *Kontrollverket* af en kontrollör, hvilken eger närmaste befattningen med och tillsynen öfver proberings och kontrollstämplings behöriga verkställande, äfvensom af två amanuenser med uppdrag att biträda så väl vid proberingar som vid förefallande kansligöromål. Såsom vaktbetjening finnas upptagne två vaktmästare och en stämpeldräng. Härförutom är vid Myntverket anställt erforderligt antal verkmästare och arbetare.

*Statskontorets
förslag.*

Då, i anledning af erhållen nådig befallning att inkomma med underdånigt yttrande och förslag, angående förbättring i lönevilkoren för tjenstemännen i Statskontoret samt vid Mynt- och Kontrollverken, Statskontoret, efter inhemtande af nödiga upplysningar från chefen för Mynt- och Kontrollverken, i underdånig skrifvelse den 15 November 1873 framlade förslag till lönereglering för samma verk, hade Statskontoret under dåvarande förhållanden icke skäl att inlåta sig i undersökning huruvida några ändringar i verkens organisation tillika borde vidtagas; och var det antagligen af denna anledning som framställningen inskränktes till förslag om en efter de gängse

lefnadskostnaderna afpassad aflöningsstat för de befintlige embets- och tjänstemännen, tillika med hemställan om godkännande af vissa för en sådan stats tillämpning nödiga ansedda föreskrifter i afseende på aflönningarnas fördelning i lön och tjänstgöringspenningar, villkoren för de senares åtnjutande, ålderstillägg samt tjänsters förening, — förslag, för hvilka komitén i sitt underdåniga betänkande den 9 sistlidne Juni redan lemnat en fullständig redogörelse. Det vidsträcktare uppdrag komitén erhållit har deremot för densamma gjort till en pligt att så väl i fråga om dessa som öfriga embetsverk undersöka, om och hvilka förändringar i verkens organisation böra i sammanhang med löneregleringen såsom ändamålsenliga tillstyrkas. Med fästadt afseende härå och då komitén, i följd af vunnen erfarenhet beträffande förut behandlade verk, ansåg sig kunna förutsätta, att jemväl vid Mynt- och Kontrollverken någon minskning i personalen kunde ega rum genom en annan fördelning af göromålen mellan tjänstemännen än den nuvarande, men med sin dåvarande sammansättning fann sig icke ega den insigt i den vid dessa verk förekommande verksamheten, som erfordrades för grundande af ett tillförlitligt omdöme, huru en dylik göromålens fördelning lämpligast låte sig verkställa, anhöll komitén uti skrifvelse den 21 sistlidne Oktober hos chefen för Eders Kongl. Maj:ts Finansdepartement, det öfverdirektören för Mynt- och Kontrollverken måtte erhålla uppdrag att inkomma ej mindre med yttrande, huruvida någon af dervarande tjänstebefattningar kunde in dragas och, i sådant fall, på hvad sätt dithörande göromål borde mellan den återstående tjänstemannapersonalen fördelas, än äfven med de förslag i andra hänseenden han funne ledande till förenkling i organisationen och arbets sättet. I anledning häraf och med särskild hänsyn dertill, att i Danmark två embetsmän, myntmästare och myntguardejn, sig emellan fördelade de göromål, som i Sverige vore anförtrodda åt de tre tjänstemännen öfverdirektören, myntmästaren och myntproberaren, samt en göromålens fördelning, som syftade till att göra en af de nu nämde tjänsterna öfverflödig, syntes egnad att underlätta uppgörandet af en tillfredsställande stat för Mynt- och Kontrollverken, anmodade departementschefen öfverdirektören att afgifva utlåtande, huru vid en förändring af verkens organisation i den angifna riktningen göromålen lämpligen skulle fördelas mellan tjänstemännen, samt tillika hvilka förändringar i öfrigt i sjelfva reglementet skulle deraf föranledas.

Uti sitt i anledning häraf den 11 sistlidne November afgifna yttrande, hvilket blifvit komitén delgifvet, har öfverdirektören hufvudsakligen anfört: att förhållandet vid det svenska Myntverket i flera väsentliga delar vore olika med det i Danmark, enär här vore en gemensam chef för Mynt- och Kontrollverken, men i Danmark icke finnes någon med svenska Kontrollverket jemförlig inrättning, samt myntmästaren här hade en, mycken tid och

*Komiténs
uppdrag;
förberedande
åtgärder.*

*Förnyadt
yttrande af
öfver-
direktören.*

uppmärksamhet kräfvande sysselsättning med förfärdigandet af medaljer och jettoner, hvaremot i Danmark medaljtillverkningen vore öfverlemnad åt enskilda personer, som egde dertill begagneliga pressar, hvarförutan det danska mynthuset vore nybyggt och afpassadt efter nuvarande fordringar i motsats till det härvarande, på dåliga grundmurar uppförda mynthuset, som därför fordrade årliga och stundom genomgripande reparationer; — att, om öfverdirektörsbefattningen indroges, chefskapet utan tvifvel komme att öfvertagas af Finansministern, — hvilket, enligt öfverdirektörens mening, tilläfvventyrs kunde blifva olämpligt i anseende till behovet af särskilda tekniska insigter hos chefen, — samt myntmästaren erhålla bestyret med reparationsverkstaden, valsverkens och alla maskiners hållande i ordning äfvensom ugnars byggande och underhåll, i hvilket fall denne tjänsteman icke kunde taga någon befattning med kontrollverket; — att, om kontrollverket bibehölles med samma åligganden som hittills, kontrollörstjensten möjligen kunde förenas med myntproberaretjensten, utan att innehafvaren skulle blifva allt för betungad med göromål, sedan nemligen den nu pågående, i följd af myntförändringen ansträngda utmyntningen upphört, dock att innehafvaren af begge dessa befattningar borde berättigas till pension på indragningsstat vid 60 års ålder eller tidigare i anseende till de egenskaper, såsom skarp synförmåga m. m., som ovilkorligen erfordrades för verkställande af de noggranna proberingar, som vore behöfliga vid ett nutidens myntverk; — att, likasom vid det danska myntverket myntmästarens fullmäktig förrättade samma proberingar som gardejnen verkstälde, det vore nödvändigt att utom myntproberaren någon annan person anställde probering på de färdiga myntstyckena; — samt att myntmästaren borde befrias från upphandlingen af bränsle och hvarjehanda materialier, äfvensom från ordnandet af och tillsynen vid reparationerna å myntverkets många hus, hvilka bestyr kunde lemnas åt kamereraren, som i sådan händelse jemväl borde ega tekniska insigter, för att kunna bedöma erforderliga materialiers duglighet m. m.

*Öfverinscondet
öfver verken
och grunderna
för deras orga-
nisation.*

Vid fullgörandet af i fråga varande uppdrag har komitén till en början att taga i betraktande, huruvida, med afseende på deras verksamhet, verken böra lyda under andra embetsverk eller intaga en sjelfständig ställning. Myntverket, som i äldre tider stått än under räknekammarens, än under bankens inseende, förklarades genom 1734 års instruktion för Kammarkollegium lyda under detta embetsverk, och fortfor att intaga denna ställning intill dess Myntverket genom Kongl. brefvet den 22 Maj 1829 förenades med Kontrollverket under en gemensam chef och ställdes under inseende af Bergskollegium. Detta inscende öfverflyttades år 1838 till Stats-

kontoret. Kontrollverket, som inrättades år 1752 och kort derefter erhöi sin egen öfverdirektör, lydde under Kommerskollegium intill år 1829, hvar- efter det varit förenadt med Myntverket under samma styrelse. Då komitén i sitt betänkande den 11 sistlidne November angående lönereglering m. m. för Statskontoret fann sig böra hemställa, att detta embetsverks öfverinse- ende öfver Mynt- och Kontrollverken måtte upphöra, skedde detta hufvud- sakligen på grund deraf, att något sådant sammanhang mellan Statskontorets embetsverksamhet och de ärenden, som hos Mynt- och Kontrollverken före- komma, icke egde rum, att deraf kunde hemtas giltig grund för dessa myn- digheters nuvarande ställning till hvarandra, äfvensom af det skäl, att öfver- direktören redan egde beslutande rätt i ämnen af vida större vikt än de i allmänhet enkla ärenden, hvilkas behandling blifvit Statskontoret förbehållen. Under sådana omständigheter och då, med hänsyn till beskaffenheten af Mynt- och Kontrollverkens åligganden, dessa verk icke lämpligen kunna in- ordnas såsom delar af något annat af de centrala embetsverken, har komitén ansett lämpligast, att i fråga varande två verk erhålla en själfständig ställ- ning och blifva Eders Kongl. Maj:t omedelbart ansvariga för sin embets- förvaltning i likhet med öfriga under Finansdepartementet direkt lydande centrala myndigheter. Beträffande Statskontorets befattning med en del hit hörande ärenden, blir komitén i tillfälle att längre fram i sitt betänkande derom sig yttra.

Komitén som tagit under noggrann ompröfning den i Statsrådets och ehufvens för Finansdepartementet ofvannämnda skrifvelse framställda fråga, huruvida endera af öfverdirektörs-, myntmästare- och myntproberarebefattnin- garne genom en förändrad anordning af de dermed förenade åligganden skulle kunna indragas, utan att i sådant fall, på sätt öfverdirektören antagit, det egentliga chefskapet för verken öfvertoges af chefen för Finansdepartementet, — hvilken anordning i fråga om ett embetsverk med uppörd af och dis- positionsrätt öfver allmänna medel för närvarande icke lärer böra ifrågasättas, — har dervid kommit till den öfvertygelse, att öfverdirektörens göromål böra kunna fördelas emellan de öfrige tjenstemännen, och dessas så väl be- fogenhet som ansvar i förhållande dertill utsträckas.

Innan komitén likväl går att afgifva förslag till en sådan fördelning, torde vara nödigt att först taga i betraktande de begge verkens inbördes ställning till hvarandra, för att tillse, huruvida den förbindelse dem emellan, som för närvarande eger rum, bestående i så väl gemensam lokal som till en del gemensamma tjenstemän, må, med eller utan förändring, fortfara, eller om verken själfständigt hvar för sig böra omorganiseras, med hänsyn till den särskilda uppgift, som bör hvardera af dem tillkomma.

Då mynt- och kontrollverken år 1829 förenades under en gemensam chef, skedde sådant af den uppgifna anledning, att inom begge verken före-

kommo i viss mån likartade göromål. Sådant är fortfarande förhållandet, ty enligt instruktionen för Kontrollverket är detta verks uppgift att verkställa probering af guld-, silfver- och tennarbeten, och enligt reglementet för Myntverket åligger det den derstädes anstälde proberaren att undersöka halten af det till myntet inkommande guld och silfver äfvensom tillmyntningssmältningarna och det färdiga myntet, hvarjemte proberingsskyldighet i och för kontrollen å mynttillverkningen äfven åligger öfverdirektören. Då sålunda både för den probering, som förekommer vid Kontrollverket, och för den kontroll- eller motprofning, som bör ega rum vid Myntverket, erfordras tjänstemän, kunniga i probering af de ädla metallerna och i öfriga vid verken förekommande metallurgiska arbeten, ligger det nära till hands, att de proberingsarbeten m. m. vid mynttillverkningen, som nu tillhöra den öfverdirektören underlydande myntproberaren, lämpligen kunna och böra öfvertagas af Kontrollverket. Detta verks uppgift skulle sålunda blifva dels att utöfva den kontroll å mynttillverkningen, som vid myntverken vanligen tillkommer en själfständig tjänsteman, i Norge och Danmark benämd "Myntgardejn" och i de tyska staterna "Münzwarden", och dels verkställa undersökningen af guld- och silfverarbeten, så länge denna tillverkning står under allmän kontroll, eller staten eljest finner sig böra härutinnan tillhandagå allmänheten. De genom en sådan anordning kontrollverket tillkommande göromål borde, enligt komiténs mening, så fördelas, att chefen, i denna sin egenskap, tillkomme tillsynen vid mynttillverkningen och således blefve statens myntgardejn, medan kontrollen å den enskilda guld- och silvertillverkningen, under hans inseende, komme att hufvudsakligen åligga öfriga tjänstemän vid verket.

Hvad Myntverket beträffar, skulle sedan gardejns-göromålen sålunda blifvit på kontrollverket öfverflyttade, tjänstemännen komma att utgöras endast af myntmästaren, som blefve chef för verket och i denna egenskap torde böra benämnas "Myntdirektör," samt af kamereraren, hvilken jemte sina nuvarande åligganden vid detta verk, borde med direktören deltaga i vissa af de tekniska göromålen och hos hvilken således böra förefinnas härför erforderliga tekniska kunskaper.

Med afseende på Mynt- och Kontrollverkens ändamål och natur, är det ögonskenligen af största vikt så väl för det allmännas säkerhet, som för tjänstemännens egen trygghet, att de senares ansvarighet skarpt begränsas och noga bestämmes, och att alltså arbetet fördelas med särskild hänsyn dertill, att denna ansvarighet ej försvagas och att, hvad särskildt mynttillverkningen angår, ömsesidig kontroll vinnes. Då nu den första och viktigaste fordran, en sådan fördelning bör uppfylla, otvifvelaktigt består deruti, att densamma skall erbjuda säkerhet för att det mynt, som från Myntverket utlemnas, är fullgodt i öfverensstämmelse med gällande myntlag, men denna säkerhet hittills ytterst berott på öfverdirektörens beslutande rätt, anser komitén att

ansvaret för myntens riktighet till så väl halt som vigt bör bäras af begge verkens chefer, hvilka härvid komme att intaga en gent emot hvarandra fullt själfständig ställning, men af hvilka myntgardejnen dock alltid måste rätta sig efter gången af mynttillverkningen, hvars ordnande ensamt bör på myntdirektören ankomma.

Då emellertid uppnåendet af Myntverkets uppgift, erhållandet af fullgodt mynt, i väsentlig mån beror af det sätt, hvarpå tillverkningen är ordnad, helst sådana felaktigheter, som kontrollen afser att upptäcka, böra icke blott rättas, utan så vidt möjligt är förekommas, har komitén för sin del funnit det önskvärdt, att myntgardejnen på sådant sätt ställes vid sidan af myntdirektören, att han i alla viktigare, myntverkets skötsel rörande ärenden eger yttranderätt och således bör af direktören rådfrågas, äfvensom att honom dervid bör åligga att till protokollet anmäla sin mening, då denna är från direktörens afvikande.

Komitén, som längre fram i betänkandet återkommer till frågan om fördelningen af göromålen, får med afseende på hvad nu blifvit anfördt, här endast hemställa,

att Mynt- och Kontrollverken, under chefskap det förra af en myntdirektör och det senare af statens myntgardejn, organiseras såsom själfständiga styrelseverk under Finansdepartementet.

För den händelse Mynt- och Kontrollverken, på sätt nu föreslagits, komma att lyda omedelbart under Eders Kongl. Maj:ts Finansdepartement, torde böra tillses i hvad mån nya föreskrifter kunna erfordras i följd af upphörandet af Statskontorets inseende öfver verken.

*Statskontorets
nuvarande
befattning med
Mynt- och
Kontroll-
verken.*

I sådant afseende synes, hvad först angår tillsättandet af sådana ledigblifna tjänster, till hvilka förslag i Statskontoret upprättats, lämpligast vara, att myntdirektören och myntgardejnen, såsom chefer för särskilda verk, komma att omedelbart af Eders Kongl. Maj:t utnännas, efter eller utan föregående ansökning, hvaremot, vid inträffad ledighet af myntkamerrare- eller kontrollörstjänsten, vederbörande chef torde böra hos Eders Kongl. Maj:t föreslå lämplig person till tjänstens erhållande. I förening med upphörandet af Statskontorets öfverinseende, lära jemväl föreskrifterna derom, att assignationer å Mynt- och Kontrollverkens medel skola af en ledamot i Statskontoret underskrifvas samt bokföras i advokatfiskalskontoret derstädes, böra upphöra att vara gällande. Vidare anser komitén förslag till de i 15 och 73 §§ af reglementet för Myntverket omförmälda taxor, efter hvilka dels hopsmältning af guld eller silfver skall betalas och dels medaljer och jettoner utlemnas, äfvensom andra taxor, hvilka röra allmänheten, böra till Eders

Kongl. Maj:ts nådiga pröfning och afgörande öfverlemnas. Då det hittills tillhört Statskontoret att emottaga och förvara de i 64 § af reglementet omförmälda prof, synes det med Myntverkets förändrade ställning närmast öfverensstämma, att dessa prof, om de finnas fortfarande behöfliga för möjligen inträffande efterproberingar, hädanefter under erforderlig tid förvaras i Finansdepartementet. Enligt reglementets 65 § har det tillkommit Statskontoret att, då proberade penningars halt öfver- eller understigit det fastställda remedium, efter anmälan af öfverdirektören, anbefalla deras nedsmältning. När det är af vigt, att en öfverordnad myndighet erhåller kännedom om en sådan omständighet som den i fråga varande, för att kunna anbefalla undersökning, till utrönande af hvem som varit vållande till felaktigheten och bör ersätta skadan, torde böra föreskrifvas, att anmälan i nyssnämnda fall bör af myntdirektören göras hos chefen för Finansdepartementet för vidtagande af den åtgärd sakens beskaffenhet påkallar. Beträffande slutligen Statskontorets åliggande att hvarje halfår inom den 15 Januari och 15 Juli låta genom sin ombudsman inventera Myntverkets behållning af guld, silfver, koppar och banksedlar, så och då till vinnande af önskvärd trygghet sådan inventering äfven framdeles bör ega rum, enligt komiténs mening åtminstone en gång om året, lärer på Eders Kongl. Maj:t blifva beroende att till dess verkställande förordna lämplig person; dervid tillika torde fortfarande böra iakttagas, att Riksdagens fullmäktige i Riksbanken erhålla underrättelse om tiden för inventeringen för att kunna utse ombud att å bankens vägnar vid densamma närvara.

Komitén föreslår alltså,

att vid ledighet inom ordinarie tjänstemannapersonalen vid Mynt- och Kontrollverken, Eders Kongl. Maj:t må utnämna myntdirektör, myntgardejn, myntkamererare och kontrollör, de två sistnämde likväl efter förslag af vederbörande chefer;

att Mynt- och Kontrollverkens assignationer undertecknas, Myntverkets af myntdirektören med kontrasignation af kamereraren och Kontrollverkets af myntgardejnen med kontrasignation af kontrollören;

att taxor, enligt hvilka afgifter m. m. skola af allmänheten erläggas till Mynt- eller Kontrollverket, af Eders Kongl. Maj:t fastställas efter förslag af vederbörande chefer;

att de i § 64 af nu gällande reglemente för Myntverket omförmälda prof skola i Finansdepartementet förvaras;

att, då profpenningarne till vigt eller halt öfver- eller understigit remedium, myntdirektören skall derom hos chefen för Finansdepartementet ofördröjligen göra anmälan samt derå afvakta svar innan det felaktiga myntet nedsmältes; samt

att inventering af myntverkets behållning af guld, silver, koppar och kassatillgång skall förrättas minst en gång om året å tid och af person, som af Eders Kongl. Maj:t bestämmes; om hvilken förrättning fullmäktige i Riksbanken förut böra underrättas för att kunna utse ombud att dervid närvara.

I afseende å fördelningen af arbetena mellan de särskilde tjänstemännen, borde, såsom redan blifvit anmärkt, chefskapet vid Myntverket tillhöra myntdirektören, hvilken derjemte skulle komma att bibehållas vid de väsentligaste af myntmästarens åligganden, men deremot befrias från vissa mindre väsentliga, på det innehafvaren af det nya embetet icke må blifva betungad af allt för många och olikartade bestyr, hvarigenom han komme att hindras i utöfvandet af den maktpåliggande och omfattande tillsyn, som erfordras af chefen för en sådan inrättning som Myntverket.

*Ordinarie
tjänste-
männens ålig-
ganden.*

I nämnda hänseende anser komitén myntdirektören visserligen böra åligga skyldighet att verkställa vissa proberingar, enär, såsom öfverdirektören i sin ofvanberörde skrifvelse den 11 sistlidne November erinrat, det ligger stor vigt uppå, att vid vissa stadier af mynttillverkningen så väl prof som motprof göras; men med afseende på omfattningen af myntdirektörens göromål, torde likväl blifva nödigt ålägga kamereraren skyldighet att härvid lemna honom erforderligt biträde.

Myntmästarens nuvarande åliggande att i den s. k. smältboken redovisa hvarje tillmyntningssmältning från dess insättning i degel till dess färdigt mynt deraf erhålles, jemte den för denne tjänsteman betungande skyldigheten att verkställa in- och utvägningar till och från verkstäderna torde deremot icke böra af myntdirektören fullgöras. Då myntkamereraren nu skall vitsorda de i smältböckerna uppgifna förhållandena genom sin underskrift, för hvilket ändamål honom äfven åligger att närvara vid alla in- och utvägningar vid verkstäderna, samt det i allmänhet tillhör denne tjänstemans befattning att ombesörja redovisningen, synes honom ock böra åligga så väl ansvaret för in- och utvägningarna som äfven skyldigheten att föra smältböckerna, som likväl böra af myntdirektören till riktigheten vitsordas.

Då det blifvit upplyst, att bestyret med tillverkningen af medaljer och jettoner upptager mycken tid för myntmästaren, synes det vara af behofvet påkalladt att, om myntdirektören skall handhafva detta bestyr, det samma så vidt möjligt lindras; och anser komitén, i öfverensstämmelse med de hittills gällande allmänna grunderna för göromålsens fördelning, att den med nämnda tillverkning förenade bokföring, taxering, uppbörd af lösen m. m. bör öfvertagas af kamereraren, samt myntdirektörens befattning härvid inskränkas till den allmänna tillsynen öfver pressarne och befålet öfver de vid präglingen använda arbetarne, hvarförutan han vid sjelfva präglingen bör kunna påräkna biträde af myntgravören, som då blir i tillfälle att öfvervaka, det präglingen sker med tillbörlig omsorg och att stämplarne varsamt behandlas.

I sin egenskap af chef bör myntdirektören utöfva tillsynen öfver verkets byggnader, verkstäder och maskiner samt draga försorg om erforderliga reparationsarbeten. Då likväl vid utförandet af större reparationsarbeten å byggnader eller maskiner andra tekniska insigter kunna tagas i anspråk är dem, som hos chefen för ett myntverk skäligen må förutsättas, bör myntdirektören, på sätt äfven hittills lärt varit brukligt, i likartade fall ega anlita biträde af sakkunniga personer utom verket. Vid upphandling af materialier, bränsle och öfriga förbrukningsartiklar synes derjemte den lättnad böra beredas myntdirektören, att han dervid må till biträde använda kamereraren.

Myntdirektören, som skall ega ensam beslutande rätt i allt hvad som angår Myntverkets drift och underhåll samt hushållningen dervid, bör dock, såsom i det föregående blifvit antydt, i viktigare frågor inhemta yttrande af myntgardejnens, hvarigenom vunnes en från synpunkten af det allmännas fördel angelägen kontroll öfver de fattade beslutens ändamålsenlighet. Derest i sådana frågor myntgardejnens åsigt skulle afvika från myntdirektörens, bör den förre skriftligen bifoga sin mening vid det protokoll, som vid tillfällen af sådan gemensam öfverläggning bör föras och af hvilket protokoll utdrag jemte den särskilda meningen alltid bör utan dröjsmål af myntdirektören till chefen för Finansdepartementet insändas. Utan hinder deraf bör emellertid myntdirektörens beslut gå i verkställighet, utom vid de tillfällen då reservationen angår halten eller vigten af färdigt mynt, i hvilka fall myntdirektören bör afvakta vidare föreskrift innan myntet utlemnas eller nedsmältes. Förslag till taxa, efter hvilken ersättning skall beräknas för gravering af mynt- och medaljstämplor, torde äfven böra af myntdirektören gemensamt med myntgardejnens upprättas och derefter Eders Kongl. Maj:ts nädiga pröfning underställas.

Myntgardejnens åligganden skulle, utom de redan angifna, hufvudsakligen blifva desamma, som nu tillhöra myntproberaren, hvarförutan hans

proberingsskyldighet lärer böra så bestämmas, att den fullt motsvarar hvad öfverdirektören i sådant afseende nu åligger; hvarom allt närmare bestämmanden komma att intagas i det förslag till förnyadt reglemente för Myntverket som, enligt hvad Statsrådet och chefen för Finansdepartementet tillkännagifvit, det tillkommer komitén att omedelbart efter aflemnandet af detta regleringsförslag, upprätta och till Eders Kongl. Maj:t ingifva. Såsom chef för Kontrollverket skulle myntgardejen komma att öfvertaga öfverdirektörens alla nuvarande bestyr med detta verk, hvarförutan honom borde åligga att deltaga i de vid Kontrollverket förekommande proberingar, för så vidt hans proberingsskyldighet vid Myntverket sådant medgäfv.

Utom de bestyr, hvilka komitén här ofvan förmält sig anse böra åt myntkamereraren uppdragas, bör för honom kvarstå hans hittills hufvudsakligaste åliggande att föra Myntverkets räkenskaper samt redogöra för dess uppbörd. Då, efter den utvidgning af hans åligganden vid Myntverket, som nu blifvit föreslagen, han icke samtidigt kunde sköta sina dervarande göromål och emottaga de dagligen inflytande medlen vid Kontrollverket, och det för öfrigt vore föga lämpligt, om denne tjänsteman komme att tillhöra två verk med särskilda chefer, anser komitén kamereraren böra helt och hållet befrias från kassörs- och räkenskapsgöromålen vid Kontrollverket och dessa uppdragas åt den der anstälde kontrollören, hvilken med erforderligt extra biträde utan svårighet torde kunna ombesörja äfven dessa bestyr.

I sammanhang härmed anser sig komitén böra fästa uppmärksamheten å nödvändigheten deraf att, för den händelse kamererarens göromål vid något tillfälle funnes göra kontorsbiträde för honom behöfligt, myntdirektören erhöle bemyndigande att af verkets tillgångar anvisa de för sådant ändamål erforderliga medlen.

Hvad beträffar kontrollören vid Kontrollverket, skulle hans åligganden blifva hufvudsakligen desamma som hittills, med den tillökning, som uppkomme genom öfvertagandet af kassörs- och räkenskapsgöromålen vid verket.

Komitén föreslår alltså beträffande ordnandet af de vid Mynt- och Kontrollverken anstälde ordinarie tjänstemännens åligganden,

att myntdirektören skall, såsom Myntverkets chef, utöfva närmaste inseendet öfver verkets fasta och lösa egendom äfvensom ombesörja utmyntningen och medaljprägligen, jemte dertill hörande beräkningar och metallurgiska operationer; ega beslutande rätt i allt som rörer Myntverkets drift och underhåll samt hushållningen och ordningen dervid, dock med skyldighet att i vissa viktigare frågor, som i reglementet komma att närmare bestämmas, rådgöra med myntgardejen, disponera och ansvara för rätta an-

vändandet af de till kostnaderna för Myntverket i stat anslagna medel samt verkets öfriga inkomster; utöfva tillsyn å bokföringen; verkställa alla de proberingar, som reglementet honom ålägger, dervid han dock må anlita kamererarens biträde; samt afgifva de berättelser och rapporter, som äro eller blifva anbefalda;

att myntgardejnen, hvilken, i egenskap af chef för Kontrollverket, bör öfvertaga alla öfverdirektörens åligganden i afseende å detta verk, skall vid Myntverket utföra all probering af inkommande gods och färdigt mynt, samt dessutom alla de proberingar af guld, silfver, koppar, brons, krätser m. m., som i reglementet närmare bestämmas; öfvervaka de präglade myntens uppräknig, granskning och uppvägning äfvensom deröfver föra journal; samt i de frågor, der myntdirektören enligt reglementet bör af honom äska upplysning eller råd, meddela sin åsigt och, om denna icke öfverensstämmer med myntdirektörens beslut, densamma skriftligen vid protokollet bilägga;

att myntkamereraren, hvars befattning vid Kontrollverket kommer att upphöra, skall, jemte sina nuvarande åligganden vid Myntverket, biträda myntdirektören vid utförandet af de denne åliggande proberingar, föra smältböckerna samt öfvervaka in- och utvägningar vid verkstäderna; öfvertaga bokföring och uppbörd i anledning af medaljprägligen; samt efter uppdrag verkställa upphandling af bränsle och vissa förbrukningsmaterialier; samt

att kontrollören, jemte bibehållande af de med denna befattning nu förenade göromål, må öfvertaga kassörs- och räkningsbestyren vid Kontrollverket.

*Kompetens-
fordringar.*

I afseende å kompetensvilkoren för vinnande af anställning vid Mynt- och Kontrollverken är för närvarande föreskrifvet, att för erhållande af öfverdirektörs-, myntmästare-, myntproberare- och kontrollörsbefattning erfordras betyg öfver aflagd examen till bergsstaten vid något af rikets universitet, hvarförutan sökande till myntproberaretjensten skall af öfverdirektören examineras i proberingskonsten; för att komma i åtanke vid tillsättandet af kamereraretjensten fordras aflagd examen till rättegångsverken eller till Eders Kongl. Maj:ts Kansli. Då emellertid numera den tekniska underbyggnad, som är behöflig för att kunna såsom tjänsteman vid Mynt- och Kontrollverken användas, kan förvärfvas vid Teknologiska institutets bergsskoleafdelning och de kunskapsfordringar, som för genomgående af bergsexam-

men vid universiteten äro uppställda, i vissa teoretiska ämnen synes vara större än för i fråga varande tjänstebefattningar kunna vara erforderliga, har komitén ansett lämpligt, att föreskriften om bergsexamen såsom ovilkorligt kompetensvilkor må upphöra och i stället fordras betyg öfver godkänd mogenhetsexamen vid högre elementarläroverk jemte fullständigt afgangsbetyg från Teknologiska institutets bergsskoleafdelning. Den speciela skicklighet i probering, som vid Mynt- och Kontrollverken erfordras, kan dock icke vinnas utan öfning vid utförandet af sådana prof, som derstädes förekomma, i följd hvaraf tillika bör såsom kompetensvilkor föreskrifvas, att bevis företes om vunnit skicklighet i detta hänseende. Då det enligt komiténs förslag bör åligga jemväl myntkamereraren att verkställa proberingar, samt denne tjänsteman vid förefallande behof bör kunna förordnas att bestrida annan tjänst vid Mynt- eller Kontrollverket, följer deraf, att enahanda kompetensvilkor böra föreskrifvas för erhållande af denna befattning, som i afseende å öfriga tjänster varda stadgade.

Komitén föreslår alltså,

att såsom vilkor för vinnande af anställning såsom ordinarie tjänsteman vid Mynt- och Kontrollverken må fordras ej mindre betyg öfver godkänd maturitetsexamen vid högre elementarläroverk än äfven antingen betyg öfver aflagd examen till bergsstaten vid ett af rikets universitet, eller fullständigt afgangsbetyg från Teknologiska institutets bergsskoleafdelning, samt dessutom i begge fallen bevis öfver inhemtad praktisk skicklighet vid utförandet af sådana proberingar, som vid myntverk förekomma samt skyldighet att, om sådant fordras, derpå vid Myntverket aflägga prof.

Vid kontrolltrollverket finnas för närvande anställda två amanuenser, hvilka äro af öfverdirektören antagne för högst tre år i sänder, med åliggande, emot i stat uppförda arvoden, att biträda vid proberingar äfvensom att, efter öfverdirektörens särskilda tillåtelse, uppå eget ansvar anställa vissa prof, då dessa icke kunna af kontrollören medhinuas, kontrasignera öfverdirektörens embetsskrifvelser och gå honom tillhanda uti de vid kontrollkontoret förefallande kansligöromål, samt för öfrigt i afseende å verkställigheten af de till kontorets befattning hörande ärenden ställa sig öfverdirektörens och kontrollörens föreskrifter till efterrättelse; och har för kompetens till amanuensbefattning hittills varit föreskrifvet, att sökanden skulle hafva aflagt behörig bergsexamen.

*Assistent.
Extra biträden.*

Med tillämpning af grundsatsen, att aflöning bör å stat upptagas för endast så stor tjänstemannapersonal, som under vanliga förhållanden är ound-

gängligen behöflig, och då, enligt komiténs mening ständigt behof af två amanuenser icke är för handen, men deremot, så länge kontrollväsendet är en statens angelägenhet, åtminstone *en* tjänsteman förutom kontrollören kommer att erfordras för verkställande af förekommande proberingar, finner sig komitén böra föreslå, att arvode uppföres för endast *ett* biträde. För detta biträdes anställande på stat talar, utom nyss anförda skäl, den omständigheten, att det är af synnerlig vigt, att en person med skicklighet och vana finnes att tillgå vid behof af förordnande i följd af sjukdom eller tillfällig ledighet bland den öfriga personalen. Denne tjänsteman, hvilken borde ega skyldighet att på eget ansvar verkställa de proberingar, som åt honom öfverlemnades samt i öfrigt biträda med de göromål hans förmän, myntgardejnen och kontrollören, åt honom uppdroge, bör såsom nyss blifvit anfördt och, då hans tjänst alltid komme att erfordras, väl hafva sin aflöning i staten upptagen, men torde likväl icke böra erhålla fullmakt utan endast förordnande tills vidare eller på viss tid; och lära för honom böra uppställas samma kompetensfordringar, som för Mynt- och Kontrollverkens öfrige, ofvan omförmälde tjänstemän, helst han, då så behöfves och finnes lämpligt, bör vara skyldig vikariera för desse. Då emellertid hans ställning blefve en annan än de s. k. amanuensernes i vissa andra verk, synes han jemväl böra annorlunda benämnas, och torde därför för honom lämpligen kunna begagnas benämningen assistent. Komitén vill för öfrigt fästa särskild uppmärksamhet derå, att utbyte af två amanuenser mot en assistent kan föreslås endast under antagande att, i händelse ytterligare biträde antingen i följd af förändringar i nu gällande kontrollstadga eller genom tillfälligtvis hopade göromål finnes behöfligt, myntgardejnen må ega anställa erforderligt antal extra biträden emot godtgörelse af de under hans disposition ställda medel.

I öfverensstämmelse härmed föreslår komitén,

att vid Kontrollverket må anställas en assistent, som af myntgardejnen antages antingen tills vidare eller på viss tid, i senare fallet för högst tre år i sänder, med skyldighet ej mindre att på eget ansvar verkställa de proberingar, som åt honom öfverlemnades samt biträda med de göromål i öfrigt, hvarom han af myntgardejnen eller kontrollören anlitas, än äfven att emottaga tillfälligt förordnande å ordinarie tjänst vid Mynt- eller Kontrollverket; att kompetensvilkoren för denna befattning blifva desamma, som för öfrige tjänstemän vid Mynt- och Kontrollverken ofvan föreslagits; samt

att, om ytterligare biträde vid Kontrollverket finnes behöfligt, myntgardejnen må ega antaga erforderligt antal

extra biträden och till dem utbetala arvoden af de till hans disposition ställda medel.

Vid behandlingen af frågan om Kontrollverkets reglering har komitén icke kunnat förbise den viktiga omständigheten, huruvida det sätt, på hvilket kontrollväsendet hos oss finnes ordnad, numera kan anses tidsenligt. Betänkligheter hafva i detta hänseende tid efter annan blifvit uttalade, och såsom särdeles upplysande i afseende å dessa betänkligheters grund och syftning, anser sig komitén böra erinra om hvad af riksdagens år 1859 församlade revisorer anfördes i anledning af verkställd granskning af Kontrollverkets räkenskaper för år 1857. Revisorerna redogjorde för tillvägagåendet vid kontrollstämpling af guld- och silfverarbeten, som tillverkats i landsorten, på följande sätt:

*Kontroll-
stämplingen.*

»Enligt gällande stadganden besörjes proftagning och kontrollstämpling af dylika arbeten uti städerna af vederbörande magistrater och i köpingar af dertill antingen utaf länsstyrelserna eller vederbörande ordningsmän utsedde personer. Magistraten öfverlåter oftast detta bestyr åt någon dess ledamot, som vanligen benämnes stämpelrådman, och hvilken tillika redovisar inflytande stämpelmedel. Till magistraterna äfvensom till vederbörande stämpelförrättare i de köpingar, hvarest guldsmeder äro bosatte, öfversänder öfverdirektören för Kontrollverket sedermera, kort före hvarje års början, dels tryckta s. k. arbetsböcker, att tilldelas hvarje guldsmed, dels s. k. stämpelprotokoll. Uti arbetsboken inskrifver guldsmeden de guld- och silfverarbeten, som af honom till stämpling anmälas, och i stämpelprotokollet antecknar stämpelrådmannen eller den person, som erhållit uppdrag att stämplingen ombesörja, antalet af de för sådant ändamål uppviste arbeten jemte deras vikt och beloppet af stämpelafgiften. Af dessa arbeten, hvilka ej få vara hvitsjudne eller färgade, icke eller polerade, men deremot försedde med tillverkningsortens och tillverkarens stämpel samt årsbokstaf, äfvensom, hvad guldarbeten beträffar, med karatmärke, afskafvas spånor eller afklippas smärre bitar efter stämpelrådmannens anvisning. Dessa spånor och bitar inläggas sedermera hvar för sig i små papperskapslar och inläsas vanligen uti en bleck- eller trädos, till hvilken guldsmeden förvarar nyckeln, hvarefter kontrollstämpeln, som förvaras hos bemälda rådman, påsättes arbetsstyckena. Denna proftagning och stämpling, som efter vederbörandes godtfinnande verkställs, i en del städer, hvarje söcknedag, i andra, vissa dagar i veckan, men alltid på bestämd timma, förrättas å några ställen på rådhuset, men vanligen uti stämpelförrättarens hemvist. När profspånorna, hvilka samlas för ett qvartal eller för hvarje halft eller helt

år, allt i förhållande till den större eller mindre tillverkning hvarje stad eller ort åstadkommer, blifva tillräckliga för 3:ne proberingar, insändas desamma, vederbörligen påtecknade, under namn af generalprof till Kontrollverket i Stockholm och underkastas derstädes i behörig ordning probering. Godkännes det inkomna profvet, återställes desamma vederbörande på samma gång ny arbetsbok och stämplingsprotokoll till landsorten afsändas. Befinnes åter generalprofvet knapphaltigt, får guldsmeden betala dubbel afgift för hela tillverkningen under den tid, som detta prof omfattar, hvaremot, om detsamma är underhaltigt, öfverdirektörsembetet yrkar, att tillverkaren må, uppå anmälan af vederbörande magistrat, af allmän åklagare ställas under tilltal för slik förbrytelse och bestraffas på sätt författningarne i thy fall stadga; börande utslag i så beskaffadt mål meddelas öfverdirektörsembetet, för att i den vid Kontrollverket befintliga straffbok antecknas; hvaremedellertid alla generalprof, som befinnas underhaltiga, qvarstanna vid Kontrollverket såsom vedermälen under 10 års tid.

Revisorerne förmälde härefter, hurusom behovet af förändrade föreskrifter för kontrollstämplingen af guld-, silfver- och tennarbeten redan för längre tid tillbaka varit insedt, såsom bevis hvarpå anfördes att, i anledning af ej mindre guldsmedsembetets i Gefle år 1832 gjorda underdåniga anhållan om någon mildring i ansvaret för underhaltiga guld- och silfverarbeten, än äfven åtskillige juvelerares samt guld- och silfverarbetares i Stockholm år 1855 ingifna underdåniga ansökning, dels angående utländska guld- och silfverarbetens kontrollbehandling i likhet med hvad för svensk tillverkning funnes stadgad, dels angående åtgärder för hämmande af missbruket med utländska guld- och silfverarbetens tullfria införsel under namn af modeller, frågan om en förändrad kontrollstadga varit föremål för åtskilliga embetsverks och myndigheters behandling. Denna fråga har, enligt hvad komitén inhemtat, ännu icke kunnat företagas till afgörande.

Bemälde revisorer, som ansågo det vara af vigt, att så väl det allmänna som den enskilde egde säkerhet därför, att guld- och silfverarbeten, som blifvit med kontrollstämpel försedda, ej vore underhaltiga, men förmälde sig hafva anledning befara, att kontrolleringen af dylika i landsorten förfärdigade arbeten i allmänhet icke alltid kunde derstädes verkställas så, att densamma fullkomligt motsvarade dermed afsedda ändamål, hemstälde på grund häraf, utan att inlåta sig i något bedömande, om och hvilka åtgärder, som i sådant hänseende kunde vara af behovet påkallade och lämpliga, att underdånig anhållan måtte af Riksdagen göras derom att, vid utfärdande af en blifvande kontrollstadga, sådana förändrade föreskrifter angående kontrollbehandlingen af i landsorten tillverkade guld- och silfver- samt tennarbeten måtte

meddelas, att allmänheten kunde ega visshet, att hvarje med kontrollstämpel försedt arbetsstycke, som utbjödes, vore af fullgod beskaffenhet, och sålunda blefve tryggad mot den förlust, som måste uppstå genom inköp af ett underhaltigt arbete; i sammanhang hvarmed revisorerne funno sig icke böra lemna oanmärkt den olikhet, som vid tillämpning af gällande kontrollstadga uppkomme för guldsmederne i landsorten och i hufvudstaden derigenom, att de förre saknade det tillfälle, de senare egde, "att få sina prof *genast* godkända, innan de tillverkade arbetena i handeln utlemnas"; i följd hvaraf det således lätt kunde inträffa, att en guldsmed i landsorten ådömdes ansvar för ett, "utan hans förvällande eller bedräglig afsigt, utlemnadt underhaltigt arbete;" hvilket deremot aldrig borde kunna hända någon af hufvudstadens guldsmeder, hvilka alltid finge sina arbeten kasserade i Kontrollverket, om desamma, vid derstädes anställt prof, befunnits underhaltiga.

Komitén, som anser de sålunda uttalade anmärkningarna af synnerlig uppmärksamhet förtjenta, skulle deraf kunnat hemta stöd för en tillstyrkan, att kontrollväsendet måtte ordnas på enahanda sätt som i vissa andra länder, der detta är en kommunens angelägenhet; men en sådan anordning skulle otvifvelaktigt medföra vida högre kostnader än för närvarande, och i mindre städer skulle den säkerligen blifva alldeles överkställbar. Enär våra kommunikationsmedel de senare åren så väsentligen förbättrats, torde det deremot förtjena tagas i öfvervägande, huruvida icke, då ett parti guld- eller silfverarbeten i landsorten anmäles till kontrollstämpling, de afskafda profspånorna *genast* borde, för att undersökas, till Kontrollverket insändas, och arbetena emellertid kvarstanna i stämpelförrättarens vård, till dess svar rörande deras halt hunnit från Kontrollverket ingå. Derigenom skulle visserligen kontrolleringen i landsorten komma att medföra samma trygghet som i Stockholm, förutsatt att spånorna alltid med lika urskilning och opartiskhet togos; men å andra sidan skulle guldsmederna under en kortare tid icke få disponera sina arbeten, och kontrolleringen dessutom komma att medföra något ökade kostnader, dels för postporto och dels för det större antal proberingar, som vid Kontrollverket då måste verkställas, och hvarigenom göromålen derstädes komme icke blott att ökas, utan äfven blifva mera ojemnt fördelade under olika tider af året, än förhållandet är för närvarande. Utan att hvarken till- eller afstyrka en sådan anordning, torde komiterade blott få uttala den öfvertygelse, att, i fall densamma skulle komma till stånd, de vid Kontrollverket derigenom ökade göromålen på ett tillfredsställande sätt borde kunna, utan tillökning i den ordinarie tjänstemannapersonalen, bestrida-

genom anställning af extra ordinarie biträden i den mån sådant visade sig behöfligt.

En annan viktig fråga, som jemväl i viss mån skulle kunna inverka på göromålen vid Kontrollverket och hvilken komiterade därför icke kunna undgå att vidröra, är den om nu gällande förbud att i riket försälja okontrollerade guld- och silfverarbeten.

Då känt är, att genom sagda förbud icke kunnat förekommas, att arbeten, i hvilka underhaltig ädel metall ingår, årligen till riket införas under namn af bijouterivaror samt det icke synes rättvist att våra inhemske guldsmeder förhindras att tillverka och försälja dylika underhaltiga varor, som af andra i landet till salu hållas, tveka komiterade icke att förorda upphäfvandet af berörda förbud. Då det emellertid för allmänheten är en stor fördel att kunna få köpa guld- och silfverarbeten, hvilkas halt af ädel metall är vid Kontrollverket undersökt och riktig befunnen, bör det fortfarande stå guldsmeder och andre öppet att i föreskrifven ordning få fullhaltiga arbeten med kontrollstämpel försedda.

I fall alltså den nuvarande obligatoriska kontrollstämplingen för guld- och silfverarbeten skulle upphöra, är det visserligen sannolikt att åtskilliga varor, oaktadt de egde den för erhållande af kontrollstämpel föreskrifna halt, icke skulle komma att kontrolleras; men då å andra sidan i betraktande tages, att allmänheten nu är van att köpa kontrollerade guld- och silfverarbeten samt att tillverkningen och importen af arbeten utaf ädla metaller genom befolkningens tillväxt och ökade välstånd i allmänhet tilltager, våga komiterade icke antaga, att göromålen vid Kontrollverket, efter den obligatoriska kontrollstämplingens upphörande, skulle blifva i någon afsevärd mån mindre, än de under de senaste åren varit.

För tennarbeten torde af sanitära skäl den nuvarande skyldigheten att låta kontrollstämpla sådana böra, åtminstone tills vidare, kvarstå.

I följd af hvad sålunda blifvit anfördt tillstyrker komitéen,

att nu gällande förbud mot försäljning af icke kontrollstämplade guld- och silfverarbeten må upphöra, men att det må stå allmänheten fritt att vid statens Kontrollverk mot stadgade afgifter få dylika arbeten undersökta och kontrollstämplade.

Då komitén nu öfvergår till frågan om de förbättrade aflöningsvilkor, som billigtvis må tillkomma Mynt- och Kontrollverkens embets- och tjänstemän, bör till en början anmärkas, att flere af de nuvarande tjänstemännen, utom lön enligt stat, åtnjuta inkomst af sportler. Statskontoret uppgifver i sin underdåniga skrifvelse den 15 November 1873, att myntmästaren och kamereraren af försäljningen från Myntverket af finsilfver samt kontrollören och de två amanuenserne af extra proberingar kunna påräkna en särskild inkomst, hvilket är mycket omvexlande och i medeltal icke kan uppskattas högre än till 200 kronor årligen för hvardera. Någon ytterligare inkomst har varit att påräkna på grund af Kongl. brefvet den 26 Mars 1831, som stadgat, dels att af hvarje plans, som till myntet inlemnats endast för probering och värdering, men icke till förmyntning, skulle aftagas till prof $\frac{1000}{1000}$ skålpund v. v. silfver eller $\frac{1000}{1000}$ skålpund guld, hvilken qvantitet af den ädla metallen, jemte 8 skillingar banko, som af inlemnaren äfven borde erläggas, utgjort proberarens arvode; dels att för de inlemnade plansarnes uppvägning och värdering, sedan prof å dem skett, myntmästaren och myntinspektoren (kamereraren) skulle ega att uppbära 32 skillingar för hvarje plans, hvilka 32 skillingar lika emellan dem fördelades. Genom nådiga instruktionen för Myntverket i afseende å emottagning af guld i plans den 11 September 1874 har likväl myntproberarens nyssnämnda arvode för probering af guldplans blifvit bestämd till 2 kronor 35 öre i ett för allt, hvaremot öfriga afgifter blifvit oförändrade. Enligt af vederbörande tjänstemän meddelade uppgifter öfver de senaste årens sportelinkomster har komitén trott sig kunna beräkna desamma på sätt af bilagan Litt. B utvisas. I öfverensstämmelse med den af komitén vid föregående tillfällen uttalade åsigten om olämpligheten deraf, att tjänstemäns aflöning till en del göres beroende af en tillfällig och vexlande sportelinkomst, hemställer komitén, att de afgifter, hvilka hittills såsom sportler tillfallit vissa af Mynt- och Kontrollverkens tjänstemän, må ingå och redovisas såsom inkomster för verken.

Beträffande de allmänna grunderna för löneregleringen och vilkoren för de nya lönernas åtnjutande äfvensom tjänstemännens pensionering har komitén icke ansett sig böra frångå de förslag, som i sådant afseende blifvit framställda i fråga om öfriga, hittills af komitén behandlade embetsverk i annan mån än som betingas af de särskilda förhållanden, som äro utmärkande för Mynt- och Kontrollverken. I sistnämnda hänseende har komitén för sin del funnit rätt till semester icke kunna tilläggas dessa verks tjänstemän, i anseende så väl till de

svårigheter, som stundom skulle kunna möta att finna lämpliga personer till bestridande af förordnanden, som äfven till önskvärdheten af att afbrott i tjänstgöringen så vidt möjligt undvikas. Komitén tillstyrker alltså,

att aflöningarna för Mynt- och Kontrollverkens ordinarie tjänstemän samt vaktmästare fördelas i lön och tjänstgöringspenningar, af hvilka de senare få uppbäras endast för den tid tjänstens innehafvare förrättat tjänst inom verket eller för verklig sjukdom haft tjänstledighet i enlighet med hvad här nedan säges, men skola, för den tid han eljest varit från tjänstgöring befriad, utgå till den, som tjänsten förrättat;

att, när tjänsteman eller betjent vid Mynt- eller Kontrollverket af sjukdomsförfall hindras från tjänstgöring, till vikarien må utbetalas tjänstgöringspenningar under högst en månads tid årligen af de till vederbörande chefs förfogande stående medel;

att tjänsteman af lägre grad skall vara skyldig att, om han dertill förordnas, bestrida tjänst i högre grad;

att den, som utan verkligt sjukdomsförfall undfår ledighet för svag helsas vårdande, enskilda angelägenheter eller särskilda uppdrag, skall under ledigheten afstå sina tjänstgöringspenningar och derutöfver hvad som kan för tjänstens förrättande erfordras;

att, för det fall ny lönereglering i öfverensstämmelse med de af komitén föreslagna grunder genomföres, i sammanhang dermed måtte bestämmas, att för tjänsteman, som kommit i åtnjutande af de nya löneförmånerna, full pension, när han varder dertill berättigad, skall utgå med lönens hela belopp;

att der förhöjd aflöning efter viss tids innehafvande af samma tjänst anses böra medgifvas, tidpunkten för första förhöjningen bestämmas att inträda efter fem års och för ytterligare förhöjning, om sådan eger rum, efter tio års tjänstgöring, på det sätt likväl, att den högre aflöningen ej får tillträdas förr än vid början af kalenderåret näst efter det den stadgade tjänstaldern blifvit uppnådd;

att förhöjningarna ega rum endast på lönen, icke på tjänstgöringspenningarne;

att löneförhöjning efter viss tids tjenstgöring icke må tillträdas med mindre Eders Kongl. Maj:t efter anmälan af vederbörande chef pröfvar tjenstemannen vara genom fortsatt tjenstgöring och derunder ådagalagd fortfarande duglighet och välförhållande förtjent af löneförhöjning;

att tjensteman vid Mynt- eller Kontrollverket, som emottager de förhöjda aflöningsförmånerna, skall, derest det verk, der han är anställd, omorganiseras med förändrad benämning och arbetsordning eller om vissa detsamma tillhörande göromål öfverflyttas till annat embetsverk, vara pliktig att, med bibehållande af den tjenstegrad och den aflöning, han innehafver, tjenstgöra i det nya embetsverket eller i det verk, till hvilket göromålen öfverlemnas;

att i sammanhang med ny lönereglering må stadgas, att tjensteman vid Mynt- eller Kontrollverket icke får jemte den nya aflöningen emottaga annan tjenstebefattning utom embetsverket;

att den som till tjenst vid Mynt- eller Kontrollverket utnämnes, skall vara skyldig att annanstädes innehafd tjenstebefattning genast frånträda;

att tjensteman, som redan innehar tjenst utom Mynt- eller Kontrollverket, dock må densamma bibehålla, så länge den icke är för tjenstgöringen i verket hinderlig;

att tjensteman i Mynt- eller Kontrollverket må, då han uppnått 65 lefnads- och minst 35 tjenstår, vara berättigad till oafkortad pension å allmänna in- dragningsstaten;

att, i öfverensstämmelse med de grunder och på de skäl, som innefattas i komiténs betänkande den 12 December 1874 angående löneregleringen för Hofrätterna, tjensteman vid Mynt- eller Kontrollverket, hvilken efter uppnådda femtiofem lefnads- och tretio tjenstår afgår med pension från civilstatens pensionsinrättning, må tillförsäkras ett årligt understöd af statsmedel, ej öfverstigande det i bifogade tabell Litt. A upptagna procenttal af den statspension, hvartill han vid uppnådd full pensionsålder skulle vara berättigad, dock så lämpadt, att nämnda understöd och den pen-

sion, som den afskedstagande från civilstatens pensionsinrättning kommer att uppbära, icke tillsammans utgöra större del af full statspension för afskedstagande vid fyllda 55 lefnadsår än 75 procent,

”	”	56	”	”	77,5	”
”	”	57	”	”	80	”
”	”	58	”	”	82,5	”
”	”	59	”	”	85	”
”	”	60	”	”	87,5	”
”	”	61	”	”	90	”
”	”	62	”	”	92,5	”
”	”	63	”	”	95	” och
”	”	64	”	”	97,5	”;

dervid dock bör iakttagas, att, om tjänstären understiga det antal, som tabellen utvisar, statsunderstödet utgår med högst det belopp, som svarar emot antalet af sammanlagda lefnads- och tjänstären samt att, om tjänstären öfverskjuta det i tabellen utförda antal, de dock icke berättiga till högre statsunderstöd, än som svarar mot lefnadsåren; äfvensom

att tjänsteman i Mynt- eller Kontrollverket, hvilken kommer i åtnjutande af förbättrade löneförmåner, skall, då han uppnått 65 lefnads- och minst 35 tjänstår, vara pliktig att med oafkortad pension å allmänna indragningsstaten från tjänsten afgå; Eders Kongl. Maj:t dock obetaget att låta med afskedet anstå, derest och så länge den pensionsberättigade pröfvas kunna i tjänsten på ett tillfredsställande sätt gagna det allmänna och han finnes villig att i densamma kvarstå.

Löneförmåner.

Vid bestämmandet af aflöningsförmånerna för nu i fråga varande tjänstemän måste komitén taga hänsyn till de aflöningsbelopp, som af densamma blifvit föreslagna för andra, med dem jemförlige embets- och tjänstemän, men kan tillika icke förbise, att de insigter och egenskaper, som fordras af de förstnämde, samt vidden och beskaffenheten af det ansvar, som dem pålægges, göra det nödvändigt att i någon mån lämpa aflöningen efter hvad den enskilda industrien erbjuder, likasom ock hänsyn bör tagas dertill, att desse tjänstemän icke kunna beredas årlig ledighet eller s. k. semester. Utom den kontanta aflöningen är förmånen af fri bostad redan nu förenad med några befattningar vid Mynt- och Kontrollverken; och enär det är af vigt, att

tjenstemännen äro boende på stället, anser komitén denna förmån böra utsträckas till alla å verkens stat uppförda tjenstemän. Efter hvad komitén inhemtat, lärer hinder icke heller möta att genom förändring af det större boställshuset, som i alla händelser erfordrar en grundlig reparation, vinna så stort utrymme, att en hvar af verkens ordinarie tjenstemän kan tilldelas bostad, efter rummens storlek och belägenhet, af 4 till högst 8 rum med kök, hvarjemte en mindre boställslägenhet kan beredas åt assistenten.

I betraktande af dessa omständigheter finner sig komitén böra föreslå,

att aflöningen för myntdirektören och myntgardejen må sålunda bestämmas:

	Lön.	Tjenstgöringspenningar.	Summa.
för myntdirektören . . . kronor	4,600.	1,800.	6,400.
för myntgardejen, vid tillträdet „	3,000.	1,500.	4,500.
hvilket belopp kan efter fem år höjas till . . . „	3,500.	1,500.	5,000.
och efter 10 år till . . . „	4,000.	1,500.	5,500.

Myntkamereraren, hvars befattning enligt komiténs förslag skulle blifva af synnerligen ansvarsfull och trägen beskaffenhet, synes icke böra i aflöningshänseende sättas väsentligen lägre än gardejen, och får derfor komitén, med tillstyrkan att fördelningen i lön och tjenstgöringspenningar må ega rum efter ungefär enahanda proportion, som i de föregående aflöningsförslagen antagits, alltså föreslå,

att myntkamererarens aflöningsförmåner bestämmas sålunda:

	Lön.	Tjenstgöringspenningar.	Summa.
vid tillträdet kronor	2,600.	1,400.	4,000.
hvilket belopp kan efter fem år höjas till . . „	3,100.	1,400.	4,500.
och efter tio år till . . „	3,600.	1,400.	5,000.

Hvad kontrollörstjensten beträffar, synes, om med densamma hädanefter förenas förmånen af fri bostad, aflöningen kunna lämpligen sålunda bestämmas:

	Lön.	Tjenstgöringspenningar.	Summa.
vid tillträdet kronor	2,000.	1,000.	3,000.
hvilket belopp kan efter			
fem år höjas till „	2,500.	1,000.	3,500.
och efter tio år till „	3,000.	1,000.	4,000.

För närvarande finnas på stat uppförda två amanuensarvoden å 800 kronor, förutom dyrtidstillägg. Då komitén föreslagit att i stället för de två amanuenserne må anställas en assistent och de nuvarande sportlerna indragas, lärer icke böra ifrågasättas, att arvodet för denne sistnämde bör blifva mindre än hvad som hittills efter ordinarie stat utgått i amanuensarvoden, i följd hvaraf föreslås,

att arvodet för assistenten må bestämmas till 1,600 kronor årligen.

Då assistenten, såsom ofvan blifvit föreslaget, skulle vara skyldig emottaga förordnande i stället för ordinarie tjänsteman vid Mynt- eller Kontrollverket, men de allmänna föreskrifterna i afseende å ersättning under förordnande här icke synas vara tillämpliga, anser komitén böra stadgas,

att, då assistenten förordnas att förrätta annan tjänst, han må, jemte åtnjutande af bestämda tjänstgöringspenningar, under förordnande vid Kontrollverket behålla sitt assistentarvode och, under förordnande vid Myntverket, af detta verks medel tilläggas ett emot arvodet svarande belopp.

Vid Myntverket äro vidare anstälde en myntgravör och denne till biträde en elev. Myntgravören åtnjuter ett årligt arvode af 500 kronor, fri bostad samt rätt till ersättning enligt taxa för verkställda graveringar, och för eleven finnes i stat uppfördt ett arvode af 300 kronor, hvarjemte denne erhåller ersättning af myntgravören för de arbeten han åt den senare utför. Då en gravörsbefattning vid Myntverket är oundgängligen behöflig, men de nuvarande aflöningsförmånerna icke kunna anses tillräckliga, har komitén trott sig böra förorda, att det med denna befattning förenade arvodet ökas till 1,500 kronor, emot skyldighet för myntgravören att sjelf aflöna det biträde, som finnes behöfligt, och att alltså arvodet för myntgravörens elev ur staten uteslutes; och hemställes alltså,

att arvodet för myntgravören bestämmes till 1,500 kronor, med skyldighet för denne att sjelf aflöna det biträde, som finnes behöfligt.

Enligt hvad komitén inhemtat användes den nuvarande i stat upptagna betjeningen, två vaktmästare och en stämpeldräng, i väsentlig mån till sådana arbeten, som egentligen äro att hänföra till verkstads- och laboratoriegöromål, hvaremot de vanliga vaktmästaregöromålen vid Myntverket icke lära erfordra mera än en person, och dylika göromål vid Kontrollverket icke torde förekomma till den myckenhet, att en persom ensamt för deras besörjande kan anställas. Aflöningen för Myntverkets vaktmästare har komitén ansett kunna bestämmas till hvad för vaktmästare vid andra embetsverk föreslagits, dock utan ålderstillägg när han tillika borde åtnjuta förmånen af fri bostad i Myntverkets hus. Då, såsom anmärkt blifvit, betjeningen i öfrigt hittills sysselsatts med arbeten i verkstäderna, kontrollstämpling, laboratorii-uppassning och dylikt, synes ändamålsenligt, att aflöningen för den personal, som härför blir behöflig, bestrides af omkostnadsanslaget i likhet med aflöningen åt öfrige arbetare, i hvilket fall hinder icke synes möta att behöflig uppassning vid Kontrollverket besörjes af sådane arbetare. Komitén föreslår sålunda,

att i stat uppföres aflöning med 800 kronor, fördelade med 500 kronor i lön och 300 kronor i tjänstgöringspenningar, åt en vid Myntverket anställd vaktmästare; samt

att vederbörande chef må antaga erforderligt antal arbetare till fullgörande af sådana arbeten, som hittills vid verkstäderna, laboratoriet m. m. utförts af vaktbetjeningen.

I öfverensstämmelse med den mening komitén ofvan uttalat, att Mynt- och Kontrollverkens tjänstemän samt vaktmästare böra beredas bostad inom Myntverkets egendom, och då alla hittills varande boställshafvare utom myntgravören tillika åtnjutit fri vedbrand, hvilken senare förmån så mycket hellre bör fortfara, som i annat fall tillträde till Myntverkets egendom måste lemnas åt främmande arbetare för vedsågning m. m., hemställer komitén,

att Mynt- och Kontrollverkens tjänstemän äfvensom vaktmästaren skola vara boende i Myntverkets hus och i följd deraf ega rätt till fri bostad och vedbrand.

Stat.

Aflöningarna för Mynt- och Kontrollverken enligt nu gällande stat, tillika med de tillfälliga inkomster vissa tjänstemän genom sportler åtnjuta, de senare approximativt beräknade, uppgå, enligt hvad bilagan Litt. B närmare utvisar, till kronor 23,920: —
 hvaremot den af komitén föreslagna aflöningsstaten,
 enligt bilagan Litt. C, slutar med „ 21,800: —

och understiger således sistnämnda belopp det förra med kronor 2,120: —
 När förhöjd aflöning på grund af ålder i tjensten kommer att för en eller flere tjänstemän utgå, torde härför erforderliga medel böra, jemte ålderstillägg för öfriga under Finansdepartementet hörande verk, uppföras såsom förslagsanslag under riksstatens sjunde hufvudtitel.

Understöd åt äldre arbetare.

Ehuru frågan om arbetarnes vid Myntverket ställning icke ovilkorligen tillhör de ämnen, med hvilka komitén har att taga befattning, har komitén dock trott sig icke böra underlåta att här vidröra en enligt dess mening behjertansvärd omständighet i berörda afseende. Det är nemligen, såsom lätt inses, af stor vigt, att uti den fabriksverksamhet, som förekommer vid Myntverket, användas icke blott duglige utan äfven fullt pålitlige och redbare arbetare. Då sådana alltid blifva eftersökte jemväl af den enskilda industrien, måste Myntverket för att i denna konkurrens icke blifva den lidande kunna erbjuda dem åtminstone samma fördelar, som anställningen i enskild tjänst medför; och då det numera är vanligt, att sådane arbetare, som genom långvarig anställning hos samme arbetsgifvare samt duglighet och pålitligt uppförande gjort sig deraf förtjente, erhålla understöd, när de i följd af ålderdom och aftagande arbetskrafter icke längre äro i stånd att såsom förut sjelfve bereda sig sitt uppehälle, har komitén icke velat lemna tillfället obegagnadt att fästa Eders Kongl. Maj:ts nådiga uppmärksamhet å önskvärdheten deraf, att någon åtgärd vidtages, hvarigenom jemväl arbetarne vid Myntverket erhålla utsigt att efter långvarig och trogen tjänst komma i åtnjutande af något årligt understöd.

Komitén som, enligt hvad ofvan blifvit omförmäldt, jemväl har att utarbete förslag till nytt reglemente för Myntverket, har i sådant

afseende från Statsrådet och Chefen för Finansdepartementet fått emot-
taga följande handlingar, nemligen:

Statskontorets underdåniga skrifvelse den 12 Mars 1862, an-
gående förslag till förnyade reglementen för i fråga varande verk,
jemte tillhörande handlingar;

Fullmäktiges i Riksbanken underdåniga skrifvelse den 29 Maj
1873, angående bankens hos Myntverket egande behållning af silfver;

Riksdagens underdåniga skrifvelse den 20 Maj 1874 om Riks-
bankens förhållande till Statsverket och Myntverket i fråga om mynt-
väsendet;

Chefens för Finansdepartementet skrifvelse till öfverdirektören
den 20 Januari 1875, angående befrielse för enskilda banker från att
vid Myntverket låta probra och värdera guldplansar, hvilka begagnas
såsom metallisk valuta;

Fullmäktiges i Riksbanken skrifvelse den 4 Februari 1875, an-
gående ifrågasatta vilkor för guldmynts emottagande i Myntverket
till ommyntning; samt

Riksdagens skrifvelse den 8 Maj 1875, angående förhållandena
mellan Riksbanken och Myntverket i fråga om inlemning och värdering
af guldplansar.

Komitén framhårdar med djupaste vördnad, trohet och nit,

Stormäktigste, Allernådigste Konung!

Eders Kongl. Maj:ts

Underdånigste, tropligtigste
tjenare och undersåtar

ERIK LJUNGSTEDT.

KNUT STYFFE.

E. A. OLLMAN.

O. R. HAMMAR.

FREDR. WRETMAN.

Anton Granlund.

Stockholm den 30 December 1875.

Litt. A.

Tabell,

utvisande huru stor del af full statspension, om sådan får tillträdas vid uppnådda 65 lefnads- och 35 tjänstår, kan af staten utan större utgift tilldelas en tjänsteman, som tidigare tager afsked.

Vid			erhålles af hel pension.
Lefnadsår	Tjänstår	eller sammanlagda lefnads- och tjänstår	
55	30	85	0,86
56	30	86	0,89
		87	0,89
57	31	88	0,48
58	31	89	0,47
		90	0,47
59	32	91	0,52
60	32	92	0,57
		93	0,57
61	33	94	0,63
62	33	95	0,71
		96	0,71
63	34	97	0,79
64	34	98	0,89
		35	99

Litt B.

Aflöningsförmåner

för **Mynt-** och **Kontrollverkens** embets- och tjänstemän samt betjente
år 1875.

	Löner och arvoden. Kronor.	Sportler. Kronor.	Dyrtids- tillägg. Kronor.	Summa Kronor.
Öfverdirektören	4,500	—	900	5,400 *)
Myntmästaren	3,000	500	600	4,100 *)
Kamereraren	2,500	500	500	3,500 *)
Mynt- och bergsproberaren	2,500	—**)	500	3,000
Kontrollören	2,500	200	500	3,200
1 Amanuens	800	200	160	1,160
1 Dito	800	200	160	1,160
Myntgravören	500	—	—	500 *)
Myntgravörens elev	300	—	—	300
1 Vaktmästare	550	—	—	550 *)
1 Dito	550	—	—	550 *)
1 Stämpeldräng	500	—	—	500 *)
Summa	19,000	1,600	3,320	23,920

*) Jemte fri bostad i Myntverkets hus.

**) Då under de senaste åren myntproberaren icke lärt haft någon inkomst af extra proberingar har något belopp här icke kunnat utföras.

Litt. C.

Förslag till
Stat
 för Mynt- och Kontrollverken, att tillämpas från och med år 1877.

	Lön.	Arvode.	Tjenstgöringspenningar.	Summa.	
	Kronor.	Kronor.	Kronor.	Kronor.	
<i>Myntverket.</i>					
Chef, Myntdirektör	4,600	—	1,800	6,400	Efter 5 års tjenst i samma befattning kan lönen höjas med 500 kronor och efter 10 års med ytterligare 500 kronor.
1 Myntkamererare	2,600	—	1,400	4,000	
1 Myntgravör	—	1,500	—	1,500	
1 Vaktmästare	500	—	300	800	
Summa	—	—	—	12,700	
<i>Kontrollverket.</i>					
Chef, Myntgardejn	3,000	—	1,500	4,500	Efter 5 års tjenst i samma befattning kan lönen höjas med 500 kronor och efter 10 års med ytterligare 500 kronor.
1 Kontrollör	2,000	—	1,000	3,000	
1 Assistent	—	1,600	—	1,600	
Summa	—	—	—	9,100	
Summa Summarum	—	—	—	21,800	

Anm. Dessutom åtnjuta ofvan upptagna personer fri bostad i Myntverkets hus samt bränsle.

Särskilda meningar af:

1:o. *Erik Ljungstedt:*

Då jag icke kunnat betrakta förmånen af ålderstillägg annorlunda än som ett slags *befordran i tjensten*, hvarigenom såväl de, hvilka af bristande lämplighet för högre befattning eller möjligen af obenägenhet att dertill förflyttas icke erhöle någon *befordran till annan tjänst*, som ock de, hvilka sådan icke förr än efter en längre tidsutdrägt ernådde, ändock kunde vinna förbättring i inkomster, så har det naturligen synts mig ligga närmast till hands att, likasom den löneförhöjning som bekommes genom förflyttning till högre befattning medförer tillökning i de förutvarande tjänstgöringspenningarna, lämplig höjning i dessa bör blifva en följd äfven af den löneförbättring som genom ålderstillägg förvärfvas.

Tilläggande detta till de skäl, på hvilka jag stödt min redan tidigare yttrade åsigt, att ålderstilläggen böra i passande mån fördelas på lön och på tjänstgöringspenningar, vidhåller jag denna min skiljaktiga mening, och får alltså, under tillämpning af tillförene utaf mig följd grund, att af *hela* det belopp, hvartill en tjänstemans aflöning utan eller med ålderstillägg uppgår, vid pass två tredjedelar skola anses såsom lön och pension samt en tredjedel såsom tjänstgöringspenningar dels att vid afgang med oafkortad pension frånträdas och dels att i vissa fall vid ledighet afstås, jag för min del föreslå sådan fördelning i berörda afseende, som utvisas af följande

tabellariska uppställning:

Löneförmåner enligt Komitéens förslag.				Löntagande.	Löneförmåner enligt Erik Ljungstedts särskilda mening.				
Hela affö- ningen.	Lön och pension.	Tjenst- görings- penningar.	Arvode.		Hela affö- ningen.	Lön och pension.	Tjenstgörings- penningar.		Arvode.
							att frånträdas vid afgång med ofaf- kortad pension.	att i vissa fall afstås vid ledighet.	
Kronor.	Kronor.	Kronor.	Kronor.		Kronor.	Kronor.	Kronor.	Kronor.	Kronor.
<i>Vid Myntverket:</i>									
6,400	4,600	1,800	---	Myntdirektör	6,400	4,300	2,160	2,100	---
5,000	3,600	1,400	---	Myntkamrerare med två ålders- tillägg	5,000	3,300	1,700	} 1,500	---
4,500	3,100	1,400	---	Dito med ett dito	4,500	3,000	1,500		
4,000	2,600	1,400	---	Dito utan dito	4,000	2,700	1,300		
800	500	300	1,500	Myntgravör					1,500
			---	Vaktmästare	800	530	270	270	---
<i>Vid Kontrollverket:</i>									
5,500	4,000	1,500	---	Myntgardejn med två ålders- tillägg	5,500	3,700	1,800	} 1,700	---
5,000	3,500	1,500	---	Dito med ett dito	5,000	3,300	1,700		
4,500	3,000	1,500	---	Dito utan dito	4,500	3,000	1,500		
4,000	3,000	1,000	---	Kontrollör med två ålderstillägg	4,000	2,700	1,300	} 1,200	---
3,500	2,500	1,000	---	Dito med ett dito	3,500	2,300	1,200		
3,000	2,000	1,000	---	Dito utan dito	3,000	2,000	1,000		
			1,600	Assistent					1,600

2:o. *Knut Styffe:*

Ehuru jag i de väsendtligaste delarne gillar komiterades nu af-
gifna förslag till organisation af Mynt- och Kontrollverken, anser jag
mig dock icke böra underlåta att rörande de blifvande tjänstemännens
inbördes ställning m. m. uttala mina i några hänseenden skiljaktiga
åsigter.

Komiterade hafva föreslagit «att Mynt- och Kontrollverken under

chefskaap, det förra af en Myntdirektör, och det sednare af statens Myntgardejn, organiseras såsom sjelfständiga styrelseverk under Finansdepartementet», samt att det sednare verket, utom den kontroll å guld-, silfver- och tennarbeten, som detsamma nu åligger, jemväl skulle hafva till uppgift, att utöfva den kontroll å mynttillverkningen, som vid myntverken vanligen tillkommer en sjelfständig tjänsteman; i Norge och Danmark benämnd Myntgardejn och i de tyska staterna »Münzwardein.“ Att uppdraga en dylik kontroll öfver ett myntverk åt ett "sjelfständigt styrelseverk" vore enligt min åsigt lika olämpligt som ovanligt; men strängt taget hafva komiterade icke föreslagit detta, enär af Kontrollverkets tjänstemän endast chefen skulle få något med Myntverket att skaffa, och icke något af hans göromål vid Myntverket skulle kunna åt annan Kontrollverkets tjänsteman anförtros. En stor del af nämnda chefs göromål vid Myntverket kunna dessutom alldeles icke hafva till ändamål att kontrollera någon af Myntverkets personal, utan äro för Myntverkets gång oundgängligen nödiga, hvadan han i sjelfva verket äfven är en Myntverkets tjänsteman. Myntgardejnen skulle nemligen öfvertaga alla de göromål, som nu tillhöra Myntproberraren, och således skulle honom bland annat åligga att *ensam* probera allt till förmyntning inlemnadt guld och silfver. Detta ytterst viktiga åliggande är deremot af den art, att deröfver en kontroll ansetts nödig, och det är hufvudsakligen för att vinna en sådan, som det blifvit af komiterade förutsatt, att allt för förmyntning afsedt guld skall efter smältning proberas ej blott af Myntgardejnen, utan äfven af antingen Myntdirektören eller Myntkamereraren. Myntgardejnen kan ej heller betraktas såsom blott kontrollant å myntets halt, enär han, vid de af komiterade föreslagne anordningar, lika väl som Myntdirektören, kan vara vållande till fel deri, och för sådana fel i främsta rummet, eller åtminstone ej mindre än Myntdirektören, bör ansvara. Komiterade hafva också yttrat, att ansvaret för myntens riktighet till så väl halt som vikt bör bäras af begge verkens chefer; komiterade hafva dock icke närmare angifvit på hvad sätt Myntgardejnen skulle öfvervaka justeringen af myntens *vigt*; men under komiterades öfverläggningar härom har alltid blifvit förutsatt, att han skulle utöfva tillsyn så väl öfver justeringsmaskiner och andra för justeringen erforderliga apparater, som arbetet dervid, och ett sådant åliggande synes väl böra tillkomma endast en Myntverkets tjänsteman, hvilken i denna egenkap är underordnad Myntverkets chef. En sådan skyldighet för Myntgardejnen att kontrollera den *ekonomiska* förvaltningen vid Myntverket, som åligger denne tjänsteman i Danmark, har icke blifvit af komiterade ifrågasatt och lärer ej heller här böra ifrågakomma. Att Mynt-

direktören i vissa viktigare, i reglementet närmare bestämda, tekniska frågor är skyldig öfverlägga med Myntgardejn, anser jag kunna vara nyttigt; men jag kan icke finna lämpligt att protokollen öfver sådana öfverläggningar alltid skola insändas till Finansministern, så ofta Myntgardejnen är af skiljaktig mening med Myntdirektören. Äfven om ämnet för öfverläggningen är af stor vikt kan det mången gång vara för Myntverket temligen likgiltigt, hvilkenderas mening som följes, men att utreda hvilken mening som *bör* följas, torde så väl för Finansministern, som den myndighet, till hvilken han kan komma att hänskjuta frågan derom, ofta blifva ganska svårt. I vissa viktigare frågor, såsom om nybyggnader m. m., synas väl i alla händelser Myntdirektörens förslag böra underställas Kongl. Maj:ts pröfning, och i sådana fall lära väl alltid protokollen öfver Myntdirektörens öfverläggningar med Myntgardejnen jemte Myntdirektörens förslag komma att till Kongl. Maj:t insändas. I hvilket fall som helst synes Myntgardejns egenkap af rådgifvare åt Myntdirektören i vissa tekniska frågor, lika litet som hans öfriga åligganden, kunna utgöra något hinder emot att han, såsom tjänsteman vid Myntverket, ställes under den sednare.

Af de åligganden som enligt komiterades förslag skulle tillhöra Myntgardejnen äro de vid Myntverket onekligen de viktigaste, och då de flesta af dessa äro af den art, att, ifall de icke *i behörig tid* utföras, deraf kan föranledas uppehåll i mynttillverkningen, anser jag för Myntverkets ordentliga gång lämpligast, att Myntgardejnen, i egenkap af Myntverkets tjänsteman, icke ställes öfver eller vid sidan af Myntdirektören, utan *under* denne, som i främsta rummet måste bära ansvaret för Myntverkets drift. Att Myntgardejnen derigenom skulle kunna komma i ett för utöfningen af sina tjensteåligganden menligt beroende af Myntdirektören, kan jag så mycket mindre befara, som Myntgardejns göromål vid Myntverket kunna i reglementet ganska noga bestämmas.

Vid bedömandet af frågan om Myntdirektörens och Myntgardejns inbördes ställning, torde ej heller böra förbises att Myntdirektören måste ega inseende öfver alla Myntverkets byggnader, och att ej blott Kontrollverket fortfarande skulle inrymmas i Myntverkets hus, och begge verken, åtminstone till en del, hafva gemensamma laboratorii-lokaler, utan ock att så väl Myntgardejnen som Kontrollverkets öfrige tjänstemän skulle bo i Myntverkets hus.

Hvad slutligen angår den af komiterade föreslagna benämningen »Myntgardej» så kan jag ej finna annat, än att den nuvarande benämningen »Myntproberare« å närmast motsvarande tjänsteman åtminstone lika bra uttrycker hans hufvudsakliga göromål och äfven är för

den stora allmänheten begripligare. Att danskar och norrmän icke, i likhet med oss, ännu kommit ifrån förstnämnde från utlandet lånade namn, kan icke för oss vara tillräckligt skäl att åter upptaga detsamma, aldräminst i en vanställd form.

Hufvudsakligen på grund af hvad nu blifvit anfördt, anser jag mig böra hemställa:

att den tjänsteman för hvilken komiterade föreslagit namnet »*Myntgardejn*» måtte i stället benämnas *Myntproberare*, och såsom tjänsteman vid Myntverket lyda under Myntdirektören;

samt att, då Myntproberaretjensten skall tillsättas, den måtte i vanlig ordning kungöras ledig, och Myntdirektören ega att till erhållande af tjensten bland de sökande föreslå den, som han anser för densamma vara lämpligast.

Komiterade hafva vidare föreslagit, att den vid Kontrollverket anställda Kontrollören, lika litet som Myntverkets tjänstemän, skulle tillåtas emottaga annan tjenstebefattning.

Enär likväl denne tjänstemans åligganden vid Kontrollverket ganska noga kunna bestämmas, och i allmänhet icke någon dag torde fordra hans närvaro i Kontrollverkets lokal längre tid, än denna behöfver hållas öppen för emottagande af guld-, silfver- och tennarbeten till kontrollering, samt dessas återlemnande efter skedd probering och stämpling, eller i medeltal högst 5 timmar dagligen, och han blott undantagsvis torde få några skrifgöromål, som icke under den tid, han bör uppehålla sig i arbetslokalen, kunna hinna verkställas, synes mig hvarken nödvändigt eller lämpligt, att förbjuda honom emottaga annan mindre befattning, som icke kan på något sätt vara hinderlig för hans tjenstgöring vid Kontrollverket, t. ex. en sådan som en lärarebefattning vid någon aftonskola. Att förhindra tjänstemän, som af sin tjenst ej äro fullt upptagne, och hvilkas göromål både kunna noga bestämmas och lätt öfvervakas, från att på annat håll skaffa sig sysselsättning, är enligt min åsigt lika skadligt för staten som för tjänstemännen, och ej heller förenligt med god hushållning, enär staten i sådant fall måste aflöna dem högre än eljest.

Jag anser därför,

att ifrågavarande Kontrollör gerna kan tillåtas emottaga annan befattning som för hans tjenstgöring vid Kontrollverket icke är hinderlig, och, att *ifall* sådant medgifves samt han, på sätt komiterade förutsatt, erhåller boställe, hans aflöning kan bestämmas 500 kronor lägre än komiterade föreslagit.

RÄTTELSER.

I komiténs betänkande rörande Hofrätterna :

Sid. 82 rad. 1 nedifr. *står:* för *läs:* förbud för

I bet. rörande Kammarkollegium :

Sid. 48, tabellen, årtalen **1844** och **1874** byta plats.

I bet. rörande Statskontoret :

Sid. 23, rad. 8 uppfir. *står:* tre, *läs:* tio

Sid. 59, rad. 7 uppfir. *står:* äfven emottaga, *läs:* öfver emottagna